

Hjorten og skogbruket

- Hand i hand eller «mann mot mann»?

Rune Hedegart, prosjektleder skog og klima

Marginalbetrakting

Den «siste» hjorten er mer problematisk enn den «første».

Alle kjenner historia om mannen som lasta vedlass på hestesleden; tar du den, så tar du den!
Omtrent sånn har norsk hjorteforvaltning vært, og nå er det alt for mye hjort:

- Skader på biologisk mangfold. Påvirker økologisk tilstand i skog (j.fr. høring nylig). Kan sjølsagt også være positive effekter.
  - Skader på hjortebestanden. Påvirker økologisk tilstand i skog.
  - Skader i jord- og skogbruket. Påvirker indirekte økologisk tilstand i skog.
  - Ulykker i trafikken.
  - Påvirker treslagsvalg. Ikke bra mht klimaendringer.
- ⇒ Ingen tjener på den store bestanden, da må det gå an å bli enige om å ta den ned (der det er tett bestand).

To nye undersøkelser om årsaker til for lite planting etter hogst peker på skader fra hjort som en av flere viktige årsaker.

Fra spørreundersøkelsen Framtidsskogen

Arealet er så vanskelig å forynge at det ikke er verdt å forsøke planting

Stemmer godt/stemmer meget godt

Kan stemme

Stemmer ikke/stemmer litt

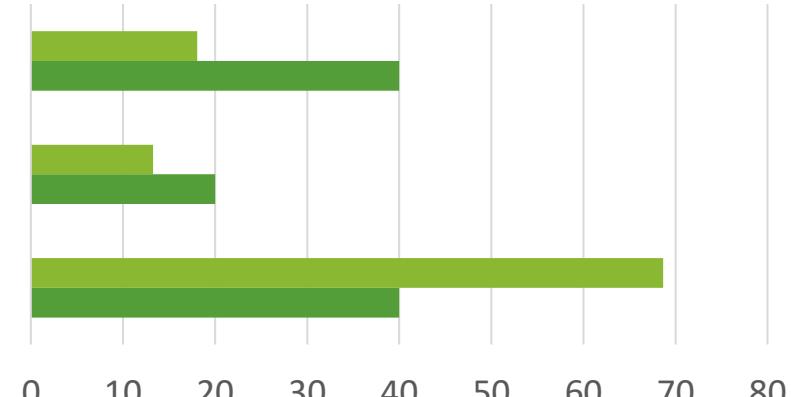
■ Gr 2; resten som har svart på del 2   ■ Gr 1; de som skulle ha planta

Vansklig å forynge pga beiting fra hjortevilt

Stemmer godt/stemmer meget godt

Kan stemme

Stemmer ikke/stemmer litt

■ Gr 2; resten som har svart på del 2

■ Gr 1; de som skulle ha planta

[Les mere hos Kystskogbruket.](#)

Fra spørreundersøkelsen Manglende planting

Svaralternativ	Antall	%
Arealet skal brukes til innmarksbeite	39	16
Jeg/Vi planlegger å dyrke opp arealet	11	5
Arealet planlegges omdisponert til utbyggingsformål	6	2
Jeg/Vi ønsker å redusere omfanget av granskog på vår eiendom	26	11
Stort beitetrykk fra hjortevilt gjør det vanskelig å få opp gran	16	7
Jeg/Vi har dårlig erfaring med planting	2	1
Produksjon av gran gir dårlig lønnsomhet	13	5
Jeg/Vi får ikke tak i godt egna planter	1	0
Vet ikke	21	9
Ikke aktuelt	41	17
Annet	75	31

[Les mere hos Norges Skogeierforbund.](#)

Hva fører skogskadene fra hjort til?

Kortsiktig

- Må plante om
- Skader på bark i produksjonsskog => råte, tidlig hogst, ...

Langsiktig – en skade i ungskogen har vi med oss i hele bestandets liv

- Feil treslag
- Areal omdisponeres for å omgå problemet
- Dårligere kvalitet; dobbelttopper, innvokst barkgnag, råte ...
- Redusert vekst og dermed red. produksjon
  - Skader på enkelttrær
  - Redusert tetthet og hull i bestanden => red. kvalitet

Hogstklasse	Bestandstreslag	Ingen skadde bestand	Skadde bestand	Tal bestand	% ikke skadde bestand	% skadde bestand
2	Furu	7	45	52	13,5	86,5
	Gran	16	71	87	18,4	81,6
3	Furu	39	18	57	68,4	31,6
	Gran	50	148	198	25,3	74,7
4	Gran	74	198	272	27,2	72,8
Sum		186	480	666		

- Plantefelt med gran i hogstklasse 2 (unge plantefelt) har høgst skadeprosent, 32,2 prosent av trea er skadd, hovudsakleg av skotbeiting.
- I gran i hogstklasse 3 og 4 (ungskog) er det registrert lik skadeprosent (18,5 %). Skadeårsak er borkgnag, og mest som vintergnaga bork.
- Den gjennomsnittlege skadeprosent for alle bestand er 20,5 prosent av alle tre.

Supplerende tildelingsbrev - Om forvaltning av hjort og villsvin

Tidelingsbrev fra LMD til Mdir 30. januar 2023:

«Departementet viser til oversendt rapport av 22. desember 2022 med anbefalte tiltak og virkemidler for at utfordringene med tette hjortebestander kan håndteres bedre enn i dag. .... Miljødirektoratet bes utarbeide et notat om hvordan hensynene til næringsdrivende i landbruket med stort skadeomfang kan ivaretas bedre i hjorteviltforvaltningen.»

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Deres ref.
Vår ref.
Dato
21/722.
31. mai 2022

- ⇒ Det er ut fra en marginalbetraktnng for mye hjort!
- ⇒ Det ser ut til at myndighetene begynner å innse det!
- ⇒ MEN hvorfor må det til «stort skadeomfang» for at man skal ivaretas bedre??

Supplerende tildelingsbrev - Om forvaltning av hjort og villsvin
Landbruks- og matdepartementet (LMD) viser til tidelingsbrev av 17. januar 2022 samt supplerende tildelingsbrev av 18. mars og 13. mai d.å. til Miljødirektoratet.

Forvaltning av hjort
LMD viser til dialog om innspill til tiltak for å begrense interesse- og arealbrukskonflikter knyttet til tette hjortebestander, særlig blant aktive næringsdrivende i landbruket langs kysten. Som et midlertidig tiltak for jakttår 2022/2023, ber LMD Miljødirektoratet om å legge til rette for at kvotefri avskyting av hjortekalv tas i bruk hvis kommunene søker om det. Det er en forutsetning at tiltaket kan gjennomføres innen bestands- og forvaltningsmessige akseptable rammer.

Utover det midlertidige tiltaket nevnt over, bes Miljødirektoratet – i samråd med berørte aktører – gjøre en helhetlig vurdering av behov for forskriftsendringer og andre tiltak slik at utfordringene med tette hjortebestander skal kunne håndteres på en bedre måte enn i dag. LMD ber om at det i disse vurderingene blir lagt vekt på hvordan hensynene til næringsdrivende i landbruket med stort skadeomfang forårsaket av hjort kan ivaretas bedre i hjorteforvaltningen. LMD motser Miljødirektoratets tilrådinger sart plan for oppfølging innen 15. november 2022.

Forvaltning av villsvin
Styringsgruppen for Villsvinprosjektet har i innspill til LMD pekt på at arbeidet med organisering av grunneiere i villsvinvildd går lettere der kommunen bidrar, bl.a. gjennom allerede etablerte nettværk i hjorteviltforvaltningen. For å tydeliggjøre kommunens rolle i villsvinforvaltningen, foreslår styringsgruppen at LMD oppfordrer kommunene til å legge til rette for grunneiersamarbeid om håndtering av villsvin gjennom å vise til at villloven § 37

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no
Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no
Telefon*
22 24 99 90
Org nr.
972 417 874
Avdeling
Avdeling for skog- og
ressurspolitikk

Saksbehandler
Amp Sannes
22 24 91 70